

Дйба Михайло,
д-р екон. наук, професор,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
Гернего Юлія,
канд. екон. наук, доцент,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

FINTECH ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ

Ключові слова: фінансові технології, Fintech бізнес, діджиталізація, людський розвиток.

Mykhailo Dyba,
Doctor of Science (Economics), Professor,
Kyiv National Economic University named after V. Hetman
Iuliia Gernego,
PhD, Associate Professor,
Kyiv National Economic University named after V. Hetman

FINTECH AS AN INNOVATIVE INSTRUMENT OF HUMAN DEVELOPMENT

Key words: financial technologies, Fintech business, digitalization, human development.

Сучасні тенденції людського розвитку заклали основу для посилення потреби вдосконалення цифрових технологій, які є важливим компонентом еволюції нашого суспільства. В умовах сьогодення зростає інтерес до визначального впливу цифрових технологій на ключові економічні та соціальні процеси. Зокрема, протягом останніх років спостерігаємо різке зростання технологічних інновацій, в тому числі у фінансовому секторі. У свою чергу, з огляду на досвід розвинених економік, саме вдосконалення фінансових технологій являється одним із визначальних факторів у контексті сталого людського розвитку сучасного суспільства.

У сучасному суспільстві спостерігаємо дуалізм впливів фінансових інновацій на соціально-економічний прогрес. Так, нові технології здатні стимулювати зростання ефективності застосування капіталу за рахунок вдосконалення перерозподілу ліквідного профіциту та формування умов для зменшення невизначеності соціально-економічних процесів. Це визначає їх важливу роль в контексті глобальних трансформацій параметрів соціально-економічного розвитку. Одночасно, поширення фінансових технологій зумовлює поглиблення асиметрії людського розвитку різних країн. Тому, актуальності набуває поглиблення розуміння потенціалу фінансових технологій та дослідження їх впливів в контексті збалансування людського розвитку.

Незважаючи на наведені протиріччя стосовно впливів фінансових інновацій на соціально-економічний розвиток, беззаперечним залишається те, що нові технології у фінансовому секторі здатні стимулювати ефективність використання капіталу для досягнення цілей сталого розвитку.

В умовах сьогодення фінансові технології або FinTech набувають все більш широкого розповсюдження у різних галузях та сферах. Зокрема, для банківського сектору характерним є зростаючий попит на цифрові технології. Адже, для підтримки конкурентоспроможності, сучасний постачальник фінансових послуг має звертати увагу не лише на їх економічну природу, але й на технологічний рівень та очікуваний соціальний вплив.

Фінансові технології також стрімко розвиваються на небанківському фінансовому ринку. Зокрема, зростає кількість небанківських фінансових установ та FinTech стартапів у розвинених країнах світу. Протягом останніх років наведені тенденції також набули поширення у країнах, що продовжують розвиватися. Так, протягом останніх трьох років в Україні з'явилося майже 80 постачальників Fintech послуг [1].

На думку топ-менеджерів європейських компаній, комбінації XXXTech є вдалим прикладом індустрії, яка змінюється стрімкими темпами за рахунок інноваційного програмного забезпечення [2]. Термін FinTech у його сучасному розумінні бере свій початок з 90-х років XX століття, коли експерти одного з європейських конгломератів Citigroup ініціювали проект для активізації технологічного співробітництва у фінансовій сфері "Financial Services Technology Consortium" (Консорціум технологій у сфері фінансових послуг).

Популяризація досліджень FinTech пов'язане із змінами потреб суспільства в зв'язку із наслідками існуючих фінансових технологій. Протягом періоду після міжнародної фінансової кризи 2008 року для фінансових установ у всьому світі виникла нагальна потреба пристосування до швидкозмінних потреб суспільства. Зокрема, у той час мало місце підвищення вимог регулятора до їх капіталу, виникли нові стандарти управління ризиками, популяризувалася філософія розуміння Know Your Customer (KYC), яка базується на соціальних перевагах хмарних технологій (рис. 1).

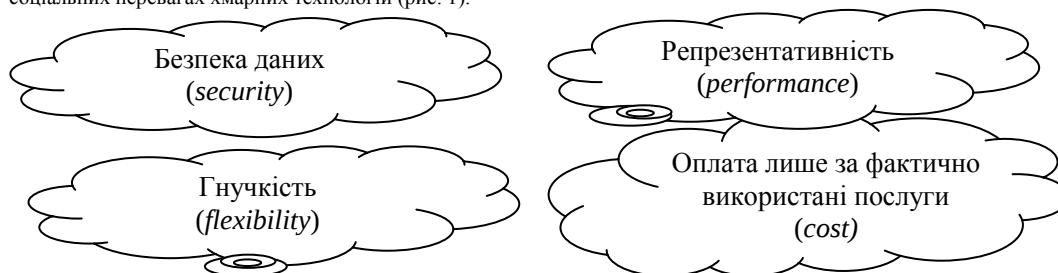

Рис. 1. Суспільні переваги хмарних технологій*

Джерело: узагальнено авторами за [3].

Fintech з'явився як нова фінансова технологія, здатна задовольнити вимоги суб'єктів господарювання в частині залучення додаткових джерел фінансування своєї діяльності та потреби приватних інвесторів у пошуках нових сфер для інвестицій. Зміст FinTech здебільшого зводиться до нових високотехнологічних фінансових сервісів та інформаційних технологій. Проте, існують точки зору згідно із якими еволюція розуміння фінансових технологій зводиться до етапів, еволюції FinTech (табл. 1)

Таблиця 1

Матриця еволюції FinTech: глобальний підхід

Період	Розповсюдження	Елементи модернізації	Ключові зміни	Інноваційні продукти
1	2	3	4	5
1866 - 1967 FinTech 1.0	Глобальне / розвинені країни	Інфраструктура / Комп'ютерні технології	Система зв'язків	Трансатлантичний кабель, телекс
1967 - 2008 FinTech 2.0	Глобальне / розвинені країни	Інтернет технології	Діджиталізація	Фінансові інновації (банкомат, системи переказів та банкінгу)
2008 - Current FinTech 3.0	Розвинені країни	Мобільні технології / Start-up / Інноваційний бізнес	Смартфони	Інтернет-платформи, криптовалюта
2008 - Current FinTech 3.5	Нові ринки / Країни, що розвиваються		Мобільні девайси	Онлайн-банкінг

Джерело: узагальнено авторами за [4; 5].

У підсумку до поточного дослідження можемо відмітити різноманітність Fintech. Адже, феномен FinTech полягає у його здатності поєднувати фінансові та технологічні компоненти, які можуть створити синергетичний ефект для суспільства, що формує інноваційний фінансовий інструмент збалансованого людського розвитку.

Список використаних джерел

1. FinTech in Ukraine. Trends, Market Overview and Catalogue. USAID Financial Sector Transformation Project. – Kyiv, 2018. – 75 p.
2. RegTech is the new FinTech. Deloitte Report. – Electronic resource. – The way of access: <https://www2.deloitte.com/ie/en/pages/financial-services/articles/RegTech-is-the-new-FinTech.html>
3. Dalton D. RegTech is the new FinTech. Deloitte. - Electronic resource. – The way of access: <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/lu/Documents/financial-services/performancemagazine/articles/lu-how-agile-regulatory-technology-is-helping-firms-better-understand-and-manage-their-risks-24052016.pdf>
4. Arner, D.W. The Evolution of Fintech: A New Post-Crisis Paradigm? / D. W. Arner, J. N. Barberis, R. P. Buckley // University of Hong Kong Faculty of Law Research Paper No. 2015/047; UNSW Law Research Paper No. 2016-62. Electronic resource. – The way of access: <https://ssrn.com/abstract=2676553> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2676553>
5. Arner D. FinTech: Evolution and Regulation / D. Arner [Electronic resource]. – The way of access: http://law.unimelb.edu.au/_data/assets/pdf_file/0011/1978256/D-Arner-FinTech-Evolution-Melbourne-June-2016.pdf.

Дмитрова Ольга,

канд. екон. наук, начальник управління фінансового моніторингу та комплаєнсу АТ «Укрпошта»

Гончарова Крістіна,

канд. екон. наук, заступник начальника управління фінансового моніторингу та комплаєнсу АТ «Укрпошта»

ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ НАГЛЯДОВИХ РАД СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ

Ключові слова: наглядова рада, корпоративне управління, державні підприємства, фінансова стабільність, фінансова прозорість.

Olga Dmytrova,

PhD, Head of the financial Monitoring and Compliance Department of Ukrposhta JSC

Kristina Goncharova

PhD, Deputy head of the financial Monitoring and Compliance Department of Ukrposhta JSC

ORGANIZATIONAL ASPECTS OF ACTIVITY SUPERVISORY COUNCIL OF SUBSIDIARIES OF ECONOMIC GOVERNMENT SOCIETY

Key words: supervisory board, corporate governance, state enterprise, financial stability, financial transparency.

Останніми роками ми спостерігаємо все більший інтерес та все ширше розуміння теми корпоративного врядування, зокрема функціонування наглядових рад, усі позитивні та негативні аспекти систем корпоративного врядування в компаніях, тенденції їх розвитку. Так, сучасні тенденції свідчать про посилення уваги зі сторони держави до питань корпоративного управління суб'єктів господарювання саме державного сектору економіки.

Так, згідно постанови КМУ №142 від 10.03.2017 «Порядок утворення, організації діяльності та ліквідації наглядової ради державного унітарного підприємства та її комітетів»[1], наглядова рада обов'язково утворюється на державних унітарних підприємствах та в господарських товариствах, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі, за наявності одного з таких критеріїв, а саме:

- вартість активів державного унітарного підприємства або господарського товариства згідно з даними останньої річної фінансової звітності перевищує 2 млрд. гривень;
- розмір чистого доходу такого державного унітарного підприємства або господарського товариства згідно з даними останньої річної фінансової звітності перевищує 1,5 млрд. гривень;
- розмір статутного капіталу новоутвореного державного унітарного підприємства, господарського товариства на дату його утворення перевищує 2 млрд. гривень;

- кількість акціонерів - власників простих акцій такого господарського товариства становить 10 або більше осіб.

Вважається, що створення наглядових рад, значно підвищить рівень корпоративного управління товариств, і як наслідок призведе до підвищення їх конкурентоспроможності та економічної ефективності завдяки забезпеченню:

- належної уваги до інтересів акціонерів;
- рівноваги впливу та балансу інтересів учасників корпоративних відносин;
- фінансової прозорості;
- запровадження правил ефективного менеджменту та належного контролю.

При цьому, зазначається, що ефективне управління потребує наявності у корпоративній структурі товариства дієвої, незалежної наглядової ради та кваліфікованого виконавчого органу (менеджменту), раціонального і чіткого розподілу повноважень між ними, а також належної системи підзвітності та контролю. Але, як показує практика, та аналіз положень та функцій – наглядових рад та виконавчих органів підприємств – присутнє суттєве дублювання функцій та повноважень між наглядовою радою та іншими виконавчими органами (правлінням підприємства).

Іншим, важливим питанням, що виникає при аналізі даного законодавчого акту є перелік критеріїв, за якими на підприємствах повинні бути створені наглядові ради (далі – НР), а саме не враховано, доцільність створення НР на підприємствах, які несуть в собі важливу соціальну функцію, є соціально-орієнтованими, стратегічними, діяльність яких не завжди є прибутковою, а під час і збитковою.

Підприємства, які виконують важливі соціальні функції, переважно працюють збитково та в своїй діяльності повинні забезпечуватися додатковою підтримкою зі сторони держави, наприклад, у вигляді державних дотацій.

Варто звернути увагу та врахувати також той факт, що намагаючись вижити в складних економічних умовах, підприємство після створення НР, згідно законодавства повинно компенсувати витрати членів наглядових рад, пов'язані з виконанням ними своїх функцій, за умови їх документального підтвердження.

До витрат, які компенсуються, належать:

- витрати на проїзд;
- витрати на проживання у готелі протягом часу участі у засіданнях наглядової ради;
- витрати, пов'язані з отриманням віз до інших країн (якщо поїздки за кордон необхідні у зв'язку з виконанням функцій члена наглядової ради);
- інші обґрунтовані витрати члена наглядової ради, які пов'язані з виконанням ним своїх функцій.